

Hüüdja hääl

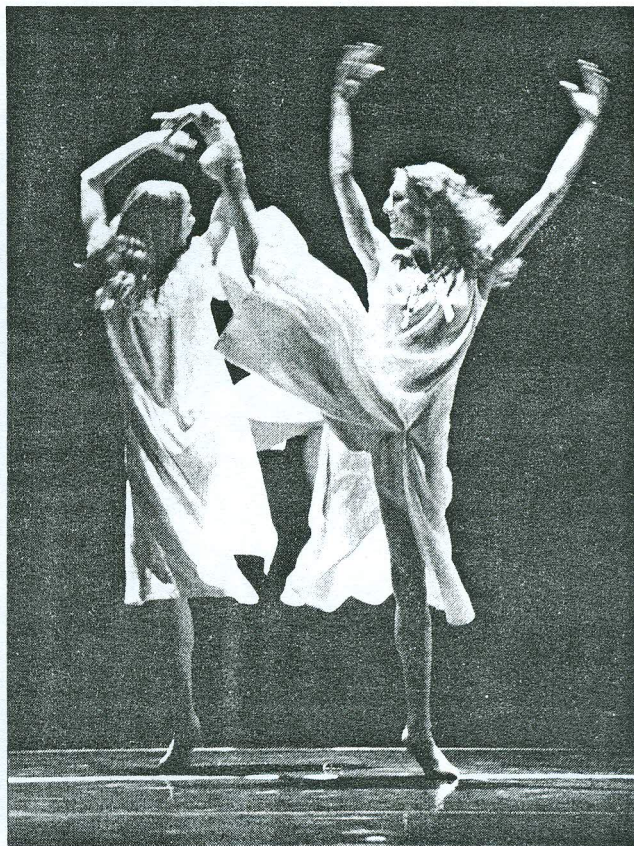
“Cassandra”, Luciano Cannito ballett kahes vaatuses Marco Schiavoni originaalmuusika viidetega Camille Saint-Saënsi, Sergei Prokofjevi, Elvis Presley ja Arthur Honeggeri muusikale esietendus 1995. aastal *Teatro Olimpicos* Roomas. Rahvusooperis Estonia esietendus 10. mail. Koreograaf-lavastaja Luciano Cannito, koreograafi assistent Luigi Neri, kostüümikunstnik Elena Cicorella, lavakujundus Nicola Rubertelli, valguskunstnik Carlo Cerri. Osades: Vitali Nikolajev, Ivar Eensoo, Sergei Fedossejev, Kaire Kasetalu, Margarita Dombrovskaja, Kaja Kreitzberg, Marina Tširkova, Kaie Kõrb, Eve Andre, Sergei Upkin, Linnar Looris, Vjatšeslav Nikkinen, Ervin Green, Vladimir Arhangelski, Eve Mutso, Olga Rjabikova, Helen Org, Ingrid Gilden, Sergei Bassalajev, Anatoli Arhangelski jt.

Ta hüüab, aga me ei kuule, sest tema sõnum ei meeldi meile. Kes tahaks kuulda ahvatluste taga varjuvatest ohtudest ja mõnudes peituvatest riskidest? Seda enam kui rääkija on naine ja kui tema sõnum ei ole sõnastatud loogiliselt, selgelt või kaine arukusega.

Luciano Cannito balletis “Cassandra” põimuvad maailmavaated, “ebanormaalse” inimese traagika ja perekonadraama, mis kõik on kokku põimitud iidse lauliku lum-mava jutustamisoskusega. Lugu raamistab Cassandra üksindus ja igatsus ning hargneb jutustus tema armastusest, tema venna abielust ja traditsioonilise maailma kadumisest nivelleeriva massikultuuri ees. Stseenid on üles ehitatud kontrastipõhimõttele: lüürilisele soolole järgneb hoogne rahvapidu, ema-tütre soojale ja hellale duetile järgneb suurlinna džässilik miljöö ja nõnda edasi, pinget vaheldumisi üles kruvides ja siis hingetõmbepause lubades.

Cannito koreograafiline keel on rikas ja vaheldusküllane ning igale tegelasele on leitud iseomane tantsuline kõnepruuk. Nii on Serradifalco elanikke iseloomustatud folkloorse tantsu elementidega rikastatud tantsuga, milles sirgjoon murdub painutatud jalalabas, randmes või põlves, Ameerikast tulnute iseloomustamiseks on kasutatud rohkesti džäss- ja rocktantsu elemente, mis annab Paride, Helleni ja Ulyssese karakterile teatud vulgaarseid ja välist efekti rõhutavaid jooni, Cassandra, tema ema Ecuba ja armastatu Enea tantsukeel koosneb valdavalt pikkadest sirutusest ja loogelis-siuglevatest joontest, mis vastanduvad poeetilisusega teiste tegelaste rustikaalsemale liikumiskõnele. Kokkuvõtlikult öeldes iseloomustab Cannito “Cassaandrat” aktsentide ajastatus, tantsijate asetus, solistide ja gruppide liikumisjoonised, tantsuliigutuste ja Marco Schiavoni loodud muusikafraaside kokkusobivus, leidlikkus ja vaheldusrikkus ning kontrastsed stseenid.

Muidugi ei oleks balletti ilma tantsijateta. Ühinen teiste arvustajate (Ago Herkül, Tiit Tuumalu) kõrge hinnanguga kogu trupi tööle ja Marina Tširkova Cassandrane, kuid tahaksin esile tõsta ka Kaie Kõrbi nimitegelast. Mõlema balleti esituses on tegemist väga tundelise, sooja ja kirgliku natuuriga, kuid kui Tširkova Cassandras on tegemist väga noore inimese maailmavalu ja avalise hingega, johtub Kõrbi Cassandra peaaegu meeleheitlik ägedus Helleni ja televiisori tulekul tema pigem varasemast, õnnetust ära hoida püüdva ennustuse luhtunud kogemusest. Cassandra venna Paride osas näeme samuti kaht tantsijat, Sergei Upkinit ja Linnar Loorist. Upkini Paride on oma isa Priamo Mancuso (Vitali Nikolajev) poeg: tema teravad ja löövad liigutused annavad aimu isaga ühesugusest autoritaarsest

...tahaksin esile tõsta ka Kaie Kõrbi nimitegelast.

piilumises Ameerikast naastes. Linnar Loorise Paride on soojema natuuriga ja rohkem avali noormees, tema “jõu- ja ilunumbrid” Helleniga kohtudes on pigem ülevoolava natuuri kui muskliste demonstreerimine. Loorise Paride loomusele on lähemal hell ja hoolitsev ema (Kaire Kasetalu) ning igatsev öde – iga juhul võib Loorise Paride puhul aimata, mis meelitas Helleni ülbe ja suurelise ameerika miljonäri Ulyssese (Sergei Bassalajev) juurest siitsillia talupoja kaissu. Helleni rollis näeme Eve Mutso ja Olga Rjabikovat, kes mõlemad teevad läbi huvitava muutuse suurlinna kokestest, siitsillaste kõrval labase ja odavana näivast daamist tunduvalt südamlikumana ja lihtsama väikelinna-naise Hellenini. Eve Mutso esitab Helleni on kahest sisesemiselt õrnem ja haavatavam, Olga Rjabikova tegelane seevastu meelelisem ja eluröömsam.

Kuigi Cannito vaatab nostalgilise pilguga tagasi traditsioonilise eluviisi poole, ei loo ta sellest siiski liialt idüllilist pilti. Priamo Mancuso (Vitali Nikolajev) ei ole Suur Juht mitte üksnes linnas, kus tema rahvuslikke kõnesid (sellele viitab trikoloor ta rinnaesisel) saadavad “kestvad kiiduavaldused”, vaid ta on ka peretürann, kelle arvates konflikteid olukordi saab lahendada üksnes vägivaldaga – viimasest annavad tunnistust kõik stseenid, kus tekib kokkupõrge isa soove või arvamust eirava või trotsiva Cassandraga. Ja kuigi tema naine Ecuba (Kaire Kasetalu) võib teda peatada, nagu toimub linnastseeni lõpus, on selleks naise viskumine mehe jalge ette või ülekalvdamine – nagu Ulyssese tagasituleku stseeni algul, kus Ecubal õnnestub tütre ja Enea armuöö tunnusmärki padi õigel hetkel ära poetada –, mitte aga avalik protest või vastuhakk. Ja kuigi siitsillasi on iseloomustatud nende eluröömsa tantsuga ja tugeva ühistundega Hellenit kaitstes, vaatab provintslik väikelinn jälgalt mööda nende silmis väärtusetusse Eneasse (Vladimir Arhangelski), soovimatagi märgata temas midagi muud kui vaid päevavarast või tühikargajat, seda isegi siis, kui ta koos väikelinna elanikega Helleni kaitseks välja astub – kui sa oled kord väljatõugatud, siis tagasiteed sul “normaalsete” sekka ei ole. püüa, kuidas tahad. Küllap oleks suhtumine

sest, tema venna abielust ja traditsioonilise maailma kadumisest nivelleeriva massikultuuri ees. Stseenid on üles ehitatud kontrastipõhimõttele: lüürilisele soolole järgneb hoogne rahvapidu, ema-tütre soojale ja hellale duetile järgneb suurlinna džässilik miljöö ja nõnda edasi, pinget vaheldumisi üles kruvides ja siis hingetõmbepause lubades.

Cannito koreograafiline keel on rikas ja vaheldusküllane ning igale tegelasele on leitud iseomane tantsuline kõnepruuk. Nii on Serradifalco elanikke iseloomustatud folkloorse tantsu elementidega rikastatud tantsuga, milles sirgjoon murdub painutatud jalalabas, randmes või põlves. Ameerikast tulnute iseloomustamiseks on kasutatud rohkesti džäss- ja rocktantsu elemente, mis annab Paride, Helleni ja Ulyssese karakterile teatud vulgaarseid ja välist efekti rõhutavaid jooni, Cassandra, tema ema Ecuba ja armastatu Enea tantsukeel koosneb valdavalt pikkadest sirutusest ja loogelis-siuglevatest joontest, mis vastanduvad poeetilisusega teiste tegelaste rustikaalsemale liikumiskõnele. Kokkuvõtlikult öeldes iseloomustab Cannito "Cassaandrat" aktsentide ajastatus, tantsijate asetus, solistide ja gruppide liikumisjoonised, tantsuliigutuste ja Marco Schiavoni loodud muusikafraaside kokkusobivus, leidlikkus ja vaheldusrikkus ning kontrastsed stseenid.

Muidugi ei oleks balletti ilma tantsijateta. Ühinen teiste arvustajate (Ago Herkül, Tiit Tuumalu) kõrge hinnanguga kogu trupi tööle ja **Marina Tširkova** Cassandrale, kuid tahaksin esile tõsta ka **Kaie Kõrbi** nimitegelast. Mõlema baleriini esituses on tegemist väga tundelise, sooja ja kirgliku natuuriga, kuid kui Tširkova Cassandras on tegemist väga noore inimese maailmavalu ja avalis hingega, johtub Kõrbi Cassandra peaaegu meeleheitlik ägedus Helleni ja televiisori tulekul tema pigem varasemast, õnnetus ära hoida püüdvä ennustuse luhtunud kogemusest. Cassandra venna Paride osas näeme samuti kaht tantsijat, **Sergei Upkin** ja **Linnar Loorist**. Upkini Paride on oma isa Priamo Mancuso (**Vitali Nikolajev**) poeg: tema teravad ja lõõvad liigutused annavad aimu isaga ühesugusest autoritaarsest ja kinnisest iseloomust ning macholikkust, naistesse üleolevast suhtumisest, mis väljendub mitte üksnes Helleniga kohtumise pöörastes tantsutrikkides, vaid ka õe pihikusse

pülmises Ameerikast naastes. Linnar Loorise Paride on soojema natuuriga ja rohkem avalis noormees, tema "jõu- ja ilunumbriid" Helleniga kohtudes on pigem ülevoolava natuuri kui muskliste demonstreerimine. Loorise Paride loomusele on lähemal hell ja hoolitsev ema (**Kaire Kasetalu**) ning igatsev õde – igal juhul võib Loorise Paride puhul aimata, mis meelitas Helleni ülbe ja suurelise ameerika miljonäri Ulyssese (**Sergei Bassalajev**) juurest siitsiilia talupoja kaissu. Helleni rollis näeme **Eve Mutsot** ja **Olga Rjabikovat**, kes mõlemad teevad läbi huvitava muutuse suurlinna koketsest, siitsiillaste kõrval labase ja odavana näivast daamist tunduvalt südamlikuma ja lihtsama väikelinnanaise Hellenini. Eve Mutsu esitatud Hellen on kahest sisemiselt õrnem ja haavatavam, Olga Rjabikova tegelane seevastu meelelisem ja elurõõmsam.

Kuigi Cannito vaatab nostalgilise pilguga tagasi traditsioonilise eluviisi poole, ei loo ta sellest siiski liialt idüllilist pilti. Priamo Mancuso (**Vitali Nikolajev**) ei ole Suur Juht mitte üksnes linnas, kus tema rahvuslikke kõnesid (sellele viitab trikolor ta rinnaesisel) saavad "kestvad kiiduavaldused", vaid ta on ka peretürrann, kelle arvates konfliktseid olukordi saab lahendada üksnes vägivallega – viimasest annavad tunnistust kõik stseenid, kus tekib kokkupõrge isa soove või arvamust eirava või trotsiva Cassandraga. Ja kuigi tema naine Ecuba (**Kaire Kasetalu**) võib teda peatada, nagu toimub linnastseeni lõpus, on selleks naise viskumine mehe jalge ette või ülekaaldamine – nagu Ulyssese tagasituleku stseeni algul, kus Ecubal õnnestub tütre ja Enea armuöö tunnusmärk padi õigel hetkel ära poetada –, mitte aga avalik protest või vastuhakk. Ja kuigi siitsiillasi on iseloomustatud nende elurõõmsa tantsuga ja tugeva ühistundega Hellenit kaitstes, vaatab provintslik väikelinn jälgalt mööda nende silmis väärtusetusse Eneasse (**Vladimir Arhangeliski**), soovimatagi märgata temas midagi muud kui vaid päevavarast või tühikargajat, seda isegi siis, kui ta koos väikelinna elanikega Helleni kaitseks välja astub – kui sa oled kord väljatõugatu, siis tagasiteed sul "normaalsete" sekka ei ole, püüa, kuidas tahad. Küllap oleks suhtumine Cassandrassegi teine, kui tegemist ei oleks linnapea tütreaga.

Tervikliku, visuaalselt köitva jutustuse loomisel on lavastajale abiks kostüümikunstnik **Elena Cicorella**, kes on vastandanud musta ja valgesse riietatud siitsiillased värvikirevatele ameeriklastele. Helleni ja Paride väikelinna elustiili omaksvõttu väljendab eriti selgelt just nende rõivaste vahetus, mis eriti teravalt tuleb esile Helleni puhul. Uhke ameeriklanna kartsipunane kleit ja lahtised juuksed vahetuvad musta rüü ja peakattega, millest Ulysses ta pärast oma võitu jälle vabastab. Lihtsad, kuid mõjuvad on ka **Nicola Rubertelli** lavakujundus ja **Carlo Cerri** valgus.

"Cassandra" on kaunis vormis prohvetlik jutustus – jääb vaid igaühe enda otsustada, kas ta kuuleb hüüdja hääle hoiatust või laseb end samuti Trooja hobustest hullutada.

Muidugi ei oleks balletti ilma tantsijateta. **Sergei Upkin**, **Kaire Kasetalu**, **Vitali Nikolajev** ja **Marina Tširkova**.

HEILI EINASTO

2X HARRI ROSPU